

Cây hồn vía

(Chơ)

LA QUÁN MIÊN

Cây hồn vía

(Chợ)

NHÀ XUẤT BẢN NGHỆ AN

Bản mới

Nhường chỗ cho công trình thủy điện

Bản dời lên xây mới ở chân rừng

Mái nhà cũ thay toàn ngói mới

Từng dãy nhà ấm áp thân thương

Bể nước sạch có vòi đóng mở

Mái trường bên tiếng trống còn nghe

Thư báo đến sớm chiều nóng hổi

Hỏi thăm nhau bằng điện thoại không dây

Vườn lên xanh, vôi vãi ong bay
 Nương rẫy tốt, lưng đồi chim hót
 Trâu ghé ọ, tiếng gà cục tác
 Có tiếng khèn, tiếng sáo gọi trăng lên

Hẹn xuân sang, anh về lại gặp em
 Có điện sáng, bản cũng vào mùa cưới
 Tiếng công chiêng vang lòng bản mới
 Nối vòng xoè, rạo rức những niềm vui.

8/2000

Buổi tối mùa đông

Buộc trâu vào chuồng cũ,
 Tôi mang theo con chim Pịt⁽¹⁾ bị ướt vỗ cánh,
 bước lên ngôi nhà sàn lá ẩm áp, chỗ che
 Mẹ đổ xôi Củ Pháng⁽²⁾ ra mẹt,
 quạt hương thơm buổi tối ra khắp nhà
 Tôi hơ tay lên ngọn lửa hít hà,
 Con chim như bưng tỉnh,
 đập đập đôi cánh nhỏ, muốn bay
 Mưa gõ trống trong vườn cây muỗm già
 Gió khua chiêng đuổi nhau trong rừng
 Pu Chẻ âm u

Rạ cánh đồng Na Bè co ro
 Ngõ nương rẫy Tín Pu run rẩy
 Lộp cộp tiếng bố về
 bước chân nặng trĩu lên thang

(1) Một loại chim rừng nhỏ.

(2) Một loại nếp ở miền núi, hương vị rất thơm ngon.

Người vào nhà,
 đóng kệt cửa
 Gió mưa gào rú bên ngoài liếp nứa
 Bớt thêm củi vào bếp đỏ
 Cả nhà ngồi quanh
 ngọn lửa nhảy múa
 Con chim non lại vỗ cánh
 chíp chíp kêu.

17/12/2003

Cây hồn vía

Cây sung không còn, đường vào bản ở đâu?
 Một cái chợ mọc lên trước mặt
 Tôi lúng túng đi đường vòng vào bản
 Tốt làm sao khi có chợ kề bên

Nhưng vẫn thương đầu bản có cây sung
 Có cây sung thành tên của bản
 Có cây sung làm nơi cúng bản
 Có cây sung cho người con đi xa
 Khi trở lại, qua đèo đã thấy
 Bản mình kia, kìa bóng cây sung!
 Chân qua suối, tim đập loạn cả lên
 Ôi, cây quý, cây thiêng, cây hồn vía!

Bao nhiêu người ra đời và khuất bóng
 Bao nhiêu là hy vọng, buồn đau
 Bao nhiêu là chiến thắng và yêu
 Già chống gậy và trẻ thơ chập chững...

Tôi đã lớn bên cây và tóc bạc
 Tôi đã mơ và tin tưởng bên cây
 Tôi đi xa và tôi đã về đây
 Bản thay đổi tưởng chừng chóng mặt
 Còn có chi neo lại với thời gian?

8/2008

Em có còn nhớ?

Con suối trong xanh tắm mát tuổi thơ ta
 Em có nhớ trò chơi "con rái cá"?
 Lên thiếu nữ, em gội đầu, em tắm
 Anh buông câu, bến động, cá mất tăm
 Những buổi chiều anh chài cá, em hái dâu
 Câu Xuối⁽¹⁾ vu vơ trách ai lỗi hẹn
 Rồi anh đi xa, em làm đám cưới
 Anh trở về, em đi phát rẫy cùng chồng
 Cả dân bản vào rừng phát rẫy
 Mùa mưa đến, âm âm lũ quét
 Ông Mo ngồi cầu khẩn các vị thần
 Không ngăn được, nếu rừng nổi giận

Em có còn nhớ con suối trong xanh?

8/2008

(1) Một làn điệu dân ca Thái - Nghệ An.

Mường Đất

Vào bản Thái dự đám tang, chia buồn
 Nghe tiếng cồng chiêng, tiếng kèn hoà
 tiếng khóc

Con ma sắp về Mường Trời, về với tổ tiên
Nó muốn xem những trò vui lần cuối
Tiếng khóc ngừng, tiếng cười nở rộ
Người ta đi quanh quan tài giật lùi
Ông gầy vật ông béo lăn quay
Đám nhẩy sạp vỗ sào lạc nhịp
Đập vào chân các cô gái ngã nhào
Bọn trai choai ném Còn cho bà già
Cô gái nhỏ hát ghẹo anh chàng ngố
Khi tiếng khèn tiếng sáo cất lên...

Mọi người được bữa cười đau ruột
Hắn con ma cũng được bữa vui
Nó sắp sang thế giới bên kia
Chốn vĩnh hằng, nơi thần tiên, cực lạc
Liệu có vui bằng Mừng Đất này không?
Tang lễ Thái chứa bao điều bí ẩn
Trong đám buồn lại có những trò vui.

26/3/2004

Về bản

Tôi hỏi mình: về bản cần mang theo
 những gì, nhớ không?
 Ôi, cái gì cần nhớ, đi nửa đường chân trời,
 không quên
 Cái gì không nên quên,
 sống quá nửa đời người, vẫn nhớ
 Đi tắt thung lũng gần hơn
 Chân trần đường núi dễ bước
 Áo chàm hàng khuy dải buộc
 Lội cỏ, kèn lá véo von
 Lâu ngày gặp nhau, ăn trầu, hút thuốc Lào,
 uống rượu cần
 Không thạo "Nhuôn, Lăm"⁽¹⁾ cũng hát vài câu
 Thổi sáo thổi khèn vài nhịp
 Đánh chiêng đánh công vài hiệp,
 không quên.

10/3/2003

(1) Những làn điệu dân ca Thái - Nghệ An.

Cơn mưa ở Ea Son

Cơn mưa đến dọc đường
 Xe đi
 Phía trời Ea Son mịt mù trắng xoá

 Mưa gõ ào ào trên lá
 Biết con đường đi qua rừng cao su
 Qua những vườn tiêu
 Qua nương bắp của làng buôn
 Nắng gió đã từ lâu
 Trận mưa rào dập tắt cơn khát miền đất đỏ
 Cơn khát những khu rừng Kơ nia
 Rãnh hai bên đường no nước
 Thác réo sôi đầu dây
 Ea Son xa gần?
 Xe trầy trật trên con đường đang đào đắp

Máy gạt lù lù phụt khói trong mưa
 Đột ngọt mưa ngừng như lúc đến
 Nắng hừng
 Ngõ ngang con đập còn xây...

Lũ trẻ nhỏ ùa ra từ làng buôn xem máy xúc
 Những chàng trai Ê Đê kéo dây điện về nhà
 Cô gái Ba Na mang gùi xuống thang
 Em đi hái măng hay đi bẻ bắp
 Trời Ea Son còn mưa...

Buôn Ma Thuật, 7/2000

Em bé Pleiku

Đầu trần chân đất,
 gùi sau lưng
 Em bé Pleiku đi trên hè phố nắng ôn
 Làng buôn em ở phía nào, hỡi em bé
 tóc hoe màu nắng?
 Em đi rẫy về,
 hay từ rẫy về
 mà cái gùi đựng đưa?
 Em là người Ba Na,
 hay là người Ê Đê?

tháng bảy

Pleiku, 7/2000

Nhớ về bản Đôn⁽¹⁾

râm rập

Buôn Mê Thuật, 7/2000

(1) Bản Đôn, Đắk Lắk.

(2) Khủng Tinh, Quỷ Hợp, Nghệ An.

Qua đèo Ngong Dẻ

Xe lên đèo Noọng Dẻ⁽¹⁾, người lạc vào
trong sương
Tôi mơ màng như rơi vào nơi hoang dã
Chợt ríu rít tiếng nói cười trẻ nhỏ
Tôi nhìn ra mờ ảo hai bên đường
Những đứa trẻ từ đâu trèo lên mỏm đá,
tranh nhau chỉ trở chiếc xe lên
Tiếng Khơ Mú như tiếng chim buổi sáng
Giữa lưng đèo bỗng nắng hừng ban mai
Bóng áo trắng - cô giáo các em vậy gọi...
Xe vượt đèo lên biên giới ngày xuân
Qua Noọng Dẻ lòng tôi ở lại.

Mường Xén, 2003

Cải bất bông và quyền sách

Con ra đời
đỏ hồng
nằm trên sạp
Bà đặt
cái bát bông
bên cạnh
làm lễ buộc vía
- Nương to và rầy lớn
đang chờ cháu
nắng mưa...

Ông quỳ xuống một bên
đặt vào một quyển sách
cầu khẩn...

(1) Đèo Noọng Dẻ thuộc huyện Kỳ Sơn, Nghệ An.

Bài học rượu cần

Mở chum rượu giữa nhà sàn,
 hướng về bàn thờ gia tiên
 mời ông bà, cha mẹ,
 cả cột kèo, mái tranh
 về uống chất men, đuổi hết tà ma đi!

Tổ tiên uống hết, đến lượt con cháu
 mời các bậc trưởng lão cao niên
 khách quý uống với chủ nhà
 đàn bà uống với đàn ông
 con trai uống với con gái

Chọn một người con cháu thông thạo
 làm Chàm⁽¹⁾
 múc nước vào sừng trâu đông rượu,
 đo thời gian
 Uống xong, buông cần, có lời hỏi thăm,
 bà chủ nào làm men rượu ngon, bàn tay khéo
 người đàn bà nào ủ rượu nồng, người đàn
 bà đẹp.

15/10/2006

(1) Người phục vụ trong cuộc rượu cần.

Như con gà tập gáy

Con gà này đang tập gáy o e
 Mào mới nhú, đôi cánh thì cụt ngắn
 Người ca sĩ bản tôi thường mở đầu như thế
 Trước chum rượu cần, trước cuộc hát
 "Nhuôn, Lăm"

Xin đừng nói quá vậy, người anh em
 Dân bản động viên vỗ tay tán thưởng
 Và réo rất sáo ngân, ngọt say chất giọng
 Cát lên từ nhà sàn, đứng lặng những con tim

Ai bảo con gà đang tập gáy o e
 Người ca sĩ tài hoa nhất bản
 Nhưng mỗi lần cất lời điêu luyện
 Anh vẫn tự xem mình mới tập hát mà thôi.

15/10/2006

Người đánh vật với gỗ

(Kính viếng hương hồn nhà văn NĐT)

Người đàn ông đánh trần,
 xoay vần khúc gỗ
 chặt
 dẻo
 ngực đầm mồ hôi,
 nở nụ cười,
 khi vóc hình theo ý muốn hiện ra
 từ thân cây xù xì.

Nhà văn chẳng khác gì người đẽo khúc gỗ kia
- ông nói
và chính ông đã đánh vật với bao nhiêu
khúc gỗ của đời
rồi ông ra đi
để lại sau lưng những pho tượng giữa
thời gian gió thổi

*Tôi nhớ ông nói về việc biến khúc gỗ thành
tượng đẹp
quệt mồ hôi
và nở nụ cười.*

Câu hỏi

Có ai lại chặt mất cái bóng cây mình
đang còn tránh nắng
Có ai lại đục thủng cái thuyền mình
đang ngồi qua sông
Có ai lại phá tan cái bè mình
đang xuôi trên suối
Có ai lại chặt gãy cái cầu mình
đang đi qua mương
Có ai lại hun khói vào hang mình đang trú
Có ai lại chọc thủng mái nhà mình
trong lúc trời mưa
Có ai lại đào sập đất mình đang đứng
Có ai lại phá rẫy bông khi biết mùa đông rét
Có ai lại phá ruộng lúa khi trong nhà cần gạo
Có ai lại khuấy đục dòng nước mình đang uống
Có ai lại chặt cái cây mình đang trèo
Có ai lại đốt cái nhà mình đang ở trong đó?

Cây đất nước

Đứng soi bóng bờ Biển Đông cuộn sóng,
 rễ cắm sâu vào đất Việt thấm mồ hôi,
 cây đất nước Việt Nam, sum suê
 mấy ngàn năm tuổi,
 các Vua Hùng từ buổi ấy gieo trồng

Trải bao trận gió Bắc, bão Tây, mưa chan,
 nắng xối,
 cây đất nước vươn cành, nảy lộc, đơm bông
 năm mươi tư cành dân tộc xoè chung điệu múa
 năm mươi tư bông hoa anh em cùng toả
 sắc hương.

11/2003

Tiếng công chiêng tuổi nhỏ

Tôi chừng 8, 9 tuổi
 đi trong gió bắc mưa phùn
 tìm trâu
 ngược bờ sông Nậm Huống
 Bùng binh tiếng công chiêng
 Vọng đến từ thượng nguồn
 Đám cưới hay đám ma?
 Bản Cù hay bản Mọn?
 Mịt mù mưa và gió
 Bản Ảng hay bản Diêm?
 Đám vui hay đám buồn?
 Mưa và gió mịt mù...

Giật mình
 tôi thức dậy
 Tuyết xuống ngoài cửa kính
 Đêm Volga thăm sâu
 Tiếng công chiêng tuổi nhỏ
 theo tôi sang xứ người.

Volgograd, 1984

- (1) Những điệu dân ca Thái - Nghệ An.
 (2) Cây đàn của người Thái.

Mưa xuân Tây Bắc

Làn gió mới vượt sông Đà mang hơi ấm
 đến Mường Thanh
 Cành ban Mường Phăng trút lá
 mùa đông chờ sấm gọi
 Nương đất Pú Nhung năm ngoái cày ải
 còn đợi nắng
 Góc măng vầu Sìn Hồ đàn kiến ngóng
 cơn mưa
 Em đợi anh trao vòng bạc làm tin nơi
 Hội hang Thẳm Lé
 Mây xám kéo về nơi hò hẹn Khau Pha

 Sấm nổ.
 Mưa rơi tí tách
 Chồi cỏ gianh bật đất nhô lên
 Rừng măng vầu tua tủa đua chen
 Trận gió sớm ngã nghiêng cây mạ
 Em không ngủ nhớ Mường Pôn dốc thăm

Sấm lặng.

Mưa rơi thánh thót

Một ban mai nắng tràn từ đỉnh núi

Nghe tiếng chim Tăng Ló dậy núi rừng

Hoa ban nở tinh mơ trắng núi

Anh mang đàn Tính Tẩu so dây

Bản mở hội "Mừng mùa măng mọc"

Tiếng "Tăng Bu - Tăng Bổng"⁽¹⁾

giục trống chiêng

Vòng xoè nở quanh cây "Xặng Boóc"⁽²⁾

Dòng Nặm Na cũng dào dạt reo vui.

14/4/2004

(1) Nhạc cụ bằng ống tre, vỗ xuống sàn.

(2) Cây hoa tự làm trong hội lễ.

Lời hẹn hò miền Tây

Chia tay Hà Nội, em ngược về xứ Thái

mù sương,

anh mang theo lời hẹn hò của em về

miền Phủ Quỳ mưa rớt

Khi nào hoa Pót nở trên núi Pu Luông

con chim Cú Cờ trong rừng Xả Xán gọi bạn

êu suốt ống mọt, lấp lánh dưới dòng

Nặm Pe

hội hoa ban mở giữa Mường Sinh

Khi nào anh giữ lời hẹn hò của em

qua vùng đất đỏ không bị ướt

lội qua sông Nặm Huống vẫn còn khô

qua thung lũng Túng Khoong không bị rơi

thì hãy vượt Pha Đin

mang theo lời hẹn ước.

14/4/2004

Bữa cơm bản Lác

Ngồi bên cửa sổ nhà sàn
Nhìn xuống cánh đồng bậc thang
Nhìn lên ngọn núi
Xe vào bãi nằm như vệt ấp
Khách vào bản nghiêng ngó hỏi thăm
Ông Tây bà Tây chỉ trở xì xồ
Trai gái thành phố lũ lượt đi vào như
từng đàn cá
Như có đám cưới
Như hội hoa ban
Như “xên bản xên mừng”⁽¹⁾
Bản nhỏ thành bản to
Bản xa thành bản gần
Mâm cỗ vương đặt xuống nhẹ nhàng

1. Lễ cúng bản, cúng mường.

Nệm ngồi nhồi bông lau trải ra
 Vò rượu nhỏ đã cấm vò chờ
 Xôi rấy còn bốc khói nghi ngút
 Cá nướng còn nóng thơm xèo xèo
 “Noong xao”⁽¹⁾ ngồi tiếp khách đường xa...

26/3/2011

(1) Em gái Thái.

Đêm ở bản

*Bản tối om, tôi lên nhà sáng đèn,
trưởng bản khua tay, có nhiều chuyện nói*

*Chuyện nàng tiên nâu
làm mê đắm bao người,
có người mê làm giàu,
đi gieo cái chết trắng,
cơn lũ đen tàn phá,
khi đi qua những mái nhà sàn,
để lại cái vắng tanh và những người đàn bà
không chồng...*

*Không mê ngủ nữa đâu, dân bản,
họ tỉnh rồi, trưởng bản lại khua tay*

*Câu chuyện buồn kể suốt đêm nay,
đã kết thúc khi gà gáy sáng
Tôi nhìn ra, mặt trời thức dậy,
hẹn một ngày nắng mới núi Pù Xang.*

Đêm bản Vẽ

*Đêm dần buông, núi Pu Xúng mọc ngôi
sao sớm*

Nhà lên đèn, mâm cơm mới dọn ra
 Người già nói chuyện dòng Nậm Nơn
 sẽ chảy ra ánh sáng

Trẻ con mừng sắp có trường mới xây
Trai gái hẹn hò làm đám cưới khi đến
nơi ở mới

*Bản cũ sẽ thành chuyện cổ tích về sau
Con sẽ làm mâm cúng tổ tiên ngày ăn
mừng nhà mới*

Ươm mầm mít, mầm cau để trồng xuống
vườn nhà

Bản mới lại um tùm bóng dừa, bóng quýt
lại thum thịch tiếng chày, gà gáy, sáo
khèn ngân

Không có Mỏ Tôm, ta đào ao thả cá
Anh lại trồng dâu, em hái, chăn tằm
Em thêu chiếc khăn Piêu, dệt vải có
hình mặt trời toả nắng

Lại cốc cày, nương ruộng lại lên xanh
Em cứ ủ rượu cần, cất rượu ngon mời khách
Câu hát Nhuôn, Lăm ai cũng nhớ mang theo
Nơi ở mới sẽ thấp bằng đèn điện
- Dòng điện từ bản Vẽ của ta!

*Đêm về khuya bếp nhà sàn còn đỏ lửa
Dòng Nặm Nơn chưa ngủ, thăm thì...*

Thức giấc

*Thức giấc
con gà gáy sáng
khó ngủ trở lại*

*Ngày xưa
vô thức
dòng xuôi trôi đi*

*Bây giờ
thức giấc
mong gà gáy sáng.*

Vũng Tàu, 11/2008

Đám cưới ở bản

*Lâu ngày về, bản có đám cưới
Tôi nóng lòng xem lễ đón dâu
Đám thanh niên căng rạp ngoài sân
(Giờ đâu phải nhà sàn như trước)
Một ngày rông mới xong nghi thức
Tối vừa buông, đèn điện bật lên
Nhật chum rượu, ngoài sân dọn dẹp
Người già lui vào phía nhà trong
Ngồi ăn trầu, hút vật thuốc Lào
Ai cũng nói thèm nghe Lăm, Khấp⁽¹⁾
Tôi bảo chủ nhà tìm khèn, sáo
Không có thì đi mượn xung quanh
Bản dưới không có thì lên bản trên
Bản trên không có thì xuống bản dưới*

(1) Các làn điệu dân ca Thái - Nghệ An.

Đang nói vậy bỗng nghe xình xịch
 Ở ngoài sân đã xình xịch loa đài
 Các cụ già lặng lẽ nhìn nhau
 Rồi ra cửa, về nhà đi ngủ
 Tôi nằm bên đứa cháu, trần trọc
 Nó thì đang cười mỉm trong mơ
 Cuộc sống vậy, đan xen mới - cũ
 Ngủ thôi nào, trời sắp rạng đông.

8/2008

Bông hoa rừng

Trong bản
 Em, cô gái Thái rụt rè
 E ấp
 Em, bông hoa rừng hé nở
 Bông hoa mơ về tình yêu
 Bông hoa mơ về ngày mai
 Bông hoa mơ về công ăn việc làm

Rời bản
Sa vào tổ quỷ
Em bị lừa bán
Xôi xả
Mưa gió dập vùi...

Chao ôi
Còn đâu
Một bông hoa rừng!

15/3/2009

Khi con chim rừng rời tổ

Những người con gái bản ra đi
Như những con chim rừng rời tổ
Xuống thành phố
Ra bãi biển
Hay ngược lên biên giới
Khuất bóng sau núi rừng
Khuất bóng phía chân trời

Lâu rồi những người con gái chưa trở lại
Tiền gửi về chữa bệnh cho cha mẹ
nằm trong bệnh viện
Nuôi em ăn học qua lớp xoá mù
Vá vúi những mái nhà sàn xiêu vẹo
Và hẹn hò với các chàng trai bản
năm sau sẽ về
Em sẽ xin phép công ty, khu chế xuất...

Bỗng một người con gái bản trở về
 Gầy ốm héo hon, ngày đêm thở dài
 Một người nữa trở về
 Mụn nhọt đầy mình, nói năng tuyệt vọng
 Còn bao nhiêu người nữa không thấy trở về

 Ven rừng mọc lên những ngôi mộ mới
 Những ngôi mộ biết nói
 Những ngôi mộ kể về số phận các cô gái
 làng chơi, hồ ly tinh, nữ quái rừng xanh...
 Những ngôi mộ hàng ngày vẫn có những
 chàng trai bản đến thăm.

Vinh, 9/2009

Những người Khơ Mú đi trên đường

Những người Khơ Mú đi trên đường
 Đàn ông đàn bà
 Đầu trần chân đất
 Nắng tháng tư vàng ươm
 Bụi đường biên đất đỏ

Họ đi từ đâu,
 Từ bản Huồi Cáng,
 Từ đèo Phá Hăm?
 Họ đi về đâu,
 Họ đi làm gì,
 Mà ngày ngày, từng tốp, từng tốp nhỏ?

Họ xuống bản Thái mong kiếm được việc làm
Phát rẫy, tra hạt, làm cỏ, chặt nứa, chặt củi...

Tôi nhìn núi rừng Mường Mạt bao la,
hùng vĩ
Làm sao để những người ấy không phải
đi trên đường?

6/3/2012

Núi Pu Chẻ

*Pu Chẻ⁽¹⁾ - ngọn núi lạnh căm mang tên
đồn lũy nhà Minh
Trải 500 năm, nắng mưa xói lở, mọc toàn gai
Dưới chân núi, xanh tươi đồi Nhả Póm⁽²⁾
Nơi cô gái bản Le⁽³⁾ yên nghỉ, tiếng chim kêu
Câu chuyện cổ ông bà xưa kể lại
Còn ngân vang trong lòng bản lòng Mường.*

7/3/2012

(1) Núi ở Châu Quang, Quỳnh Hợp, Nghệ An. “Pu Chẻ”, tiếng Thái có nghĩa là “Núi đồn lũy”, ở đây là đồn lũy nhà Minh (thế kỷ XV).

(2) “Nhả Póm” có nghĩa là “Bà Đồi”/“Đồi mang tên bà”. “Bà” ở đây là “cô gái bản Le”, theo truyền thuyết là người có công giúp nghĩa quân Lam Sơn đánh đuổi quân Minh.

(3) Bản ở xã Châu Quang, Quỳnh Hợp, Nghệ An.

Ngày mai xanh thắm

Chim chích kêu bờ rào
 Đánh thức tôi sáng dậy
 Cây Ban nơi góc rẫy
 Chơ Lóc hót trong sương
 Chào Mào ở đâu đây
 Gọi nhau qua khúc suối
 Chim Trĩ kêu rừng núa
 Gà rừng gáy sườn non
 Bìm Bịp kêu bụi cây
 Rừng sâu chim Chót Bóp

Gà Gô kêu dưới vực
 Tắc Ló hót trên cao...
 Bao nhiêu là giống chim
 Thảng tư ở Xiềng Tắm...

Đi qua vùng đất khát
 Đồi trọc. Suối cạn khô
 Tôi gặp lại tuổi thơ
 Và ngày mai xanh thắm.

Núi Phá Bún

Hồi nhỏ nghe kể về núi Phá Bún⁽¹⁾

Có đường lên trời

Trai gái trẩy hội

Đánh công, nhảy sạp, ném còn...

Ai may mắn kết được bạn tình

Bắt được con én vàng

Nhặt được bẹ chuối vàng

Hái được quả chanh vàng

Đánh trúng núm chiêng...

Trở lại trần gian sống đời hạnh phúc

Hôm nay đến chân núi Phá Bún

Có con đường xe chạy trong mây

Giữa đỉnh đèo công nhân đang sửa đường...

4/2011

(1) Núi ở Kỳ Sơn, Nghệ An.

Bài hát kho lúa

Kho lúa ta nằm dưới chân rẫy

Ta canh giữ lấy cái ấm, cái no

Không cho chuột lên, con chim nó phá...

Núi không để đất, bản sinh đông thêm

Rừng giữ cây xanh, suối giữ nước sạch

Rẫy nương ta chăm, tiếng cười câu hát...

Mồ hôi đổ xuống, mùa vàng nảy mầm

Kho lúa ta dựng, bắc cầu thang lên.

23/3/2012

Con đường Mường Mát

*Không lo như trước vào Mường Mát
Sáng ăn Mường Xén, chiều tắm Nặm Nờn
Trời nắng xe bon quên mặt trời
Cười nói trong xe mặc gió thổi*

*Tôi nói tiếng Thái, anh tiếng Mông
Xe xuống Nặm Khi bò như rùa
Ngúc ngắc cầu tràn lại bò lên
Dốc cao trầy trật, mặc khói phụt*

*Chênh vênh Huồi Tụ, nghiêng Phá Đánh
Chóng mặt đèo Phá Bún, Phá Hăm
Gió buốt Piêng Phô, sương mù Mường Lống
Xe bay vi vút giữa làn mây*

*Bạn ơi, có nhớ chăng Mường Mát
Người thương còn đợi bạn về thăm?*

Hoa ban và nhà máy thủy điện

*Như cô gái Thái trong lễ hội mùa xuân
Áo trắng, vòng bạc trắng, nụ cười lấp lánh
Hoa ban nở sườn non Pu Xúng
Xe lên đèo bản Vẽ, đã nghe hương*

*Đã nghe thơm nếp nương, men rượu cần
Rạo rức công chiêng, bản vui nhẩy sạp
Giữa hội tung còn, người thương e ấp
Vật làm tin còn chờ để trao duyên*

*Nhà máy thủy điện như một chàng trai
Ngực căng phồng đón dòng nước xiết
Trăm suối thác Nặm Nơn xối xả
Lũ dâng trào, sức trẻ có hề chi!*

*Lòng như là lưng ngựa đương phi
Cánh tay trần giường cung cuộn cuộn
Con thú phá nương, giặc về làm loạn
Đã có chàng, mừng bản giữ yên*

*Nàng hoa ban bên chàng thủy điện
Giữa núi rừng mừng bản mãi yêu nhau.*

Nước ở vùng cao

Nơi con đường bạt vào núi đá
Rót xuống một dòng nước trắng như dải lụa

Cô gái Thái vai trần, váy quăn ngang ngực
Gội mái tóc như râu
Mấy đứa trẻ chăn trâu ngửa mặt đón nước
Vừa uống vừa tắm, nhảy tung tung
Bà già rón rén giờ cái miệng chai
Hứng dòng nước, không để trào ra mất
Cả con bò cũng kéo theo chạc mũi
Sục mõm vào hố nước uống thoả thuê...

Qua bao đèo cao, qua mấy núi xanh
Nắng tháng tư khát khô cả đá
Tôi tìm nước - núi rừng hun hút
Bỗng gặp dòng nước chảy trên cao...

Về thành phố. Mỗi khi vịn vòi nước
Lòng chạm vào giọt nước ở vùng cao.

Xuân sang bản Xiêng

*Xuân sang bản Xiêng rừng khoác áo mới
 Hươu nhú lộc, công thay lông
 Chim chuyen cánh cao xuống cánh thấp
 Gấu ăn hạt, rúi đào củ
 Gà rừng gáy, con nai kêu...*

*Suối quẫy mình, cá vật đở
 Con tôm không đi lẻ
 Con cua đi có đôi...*

4/2011

Chuyến xe rẻo cao

*Hai vợ chồng người Mông xuống Vinh
 khám bệnh
 Giờ ôm nhau ngủ ở hàng ghế đằng sau
 Máy người Khơ Mú nghiêng ngả nói
 tiếng như chim
 Toàn nhắc chuyện Mường Xén
 (Chắc họ lần đầu ra thị trấn)
 Cô nữ sinh Thái đi học trường nội trú
 Về thăm nhà
 (Xa mẹ mấy tháng rồi)
 Đang thì thầm nói gì với anh bộ đội
 biên phòng*

*Về phép dưới xuôi
 Giờ trở lên biên giới
 Người nữ y tá ở trạm xá xã
 Mang theo mấy hộp thuốc công kênh
 Chuẩn bị cho đợt chống dịch mùa đông
 sắp tới*

Một người ở bên Noọng Hét sang thăm
bà con ở Mường Lống

Cứ nhấp nhỏ nhìn ra con đường sục lầy
Ngồi im lặng là cô giáo đi cấm bản
Gửi lại con nhỏ ở nhà cho ông bà
Nay trở lại trường

Và một người từ miền Nam ra
tuyển dụng công nhân
Đến đâu cũng: “Ui chao, núi rừng hiểm trở
và đẹp quá!...”

4/2011

Bữa tối bên dòng Năm Huống
(Tặng SVB và LVT)

Chủ nhà dọn bữa tối ra trên chiếc mâm tre
Tôi chợt nhớ mình đã lâu không được ăn
bữa cơm người Thái
Mọi người quây quần giữa gian nhà sàn
đầm ấm

Sau một ngày ruộng nương

Tôi nhận chén rượu, nhớ tuổi thơ mình
hơn nửa thế kỷ trước
Chăn trâu, nướng ngô ăn và săn chồn cáo
ở bãi sông này

Ai hay bờ sông Nậm Huống hoang rậm
 ngày nào nay thành bản mới
 Tôi lại thành khách bản tối nay?
 "Lụt lên đến sàn nhà
 Cả bản được một phen chạy nước
 Nhưng lũ rút, bắp ngô chắc hạt, quả bí
 trĩu giàn..."
 Chủ nhà nói và giục mọi người đưa cay
 khai vị

Ban ngày cày cuốc
 Ban đêm truy cập Internet
 Ban ngày nông dân
 Ban đêm viết - đọc
 Anh chủ nhà trao đổi thông tin với
 người trong nước và nước ngoài

 Mâm cơm vui hợp mặt cả bạn thời đi học
 Chiến tranh, anh cầm súng xuống núi
 Trải qua chiến trường Khu 5
 Hồi ức không thể không ghi
 Giờ giữa mâm cơm bạn bè
 Giọng vẫn như thuở nào, hăng hái

Điện cuối nguồn, bóng nông đục ngầu
như nước gạo
Quạt lạch xạch quay, không xua tan
cái nóng tháng 5
Gió lao xao dưới vườn, nhấc ngoài kia
có dòng Nặm Huống
Bữa cơm thường, rồi sẽ nhớ về sau.

Khủn Tinh, 8/5/2012

Ngôi nhà cuộc sống

Người đàn ông Thái
cầm rìu
đẽo cột
làm ngôi nhà sàn,
ngôi nhà ba gian
hai hồi
hai cầu thang,
gầm sàn
xếp củi,
đặt khung cửa,
gác sàn cao ráo
đặt bàn thờ

ngăn gian tiếp khách
 ngăn buồng ngủ,
 khoanh bếp lửa
 nuôi hơi ấm quanh năm,

 sát nóc làm thêm gác
 cất hạt giống,
 công chiêng,
 chài vó...

*Gió thung lũng
 hương đồng
 lùa vào cửa sổ.
 Người đàn ông đan chài,
 người đàn bà dệt vải
 nhìn ra*

*Núi rừng nghìn vẻ
 Bản mường muôn hình
 Loài người đủ loại
 Ngôi nhà chông chênh...*

Tiếng núi rừng

Thì thâm con suối chốn rừng sâu
 thâm trầm bóng cây cổ thụ giữa đại ngàn
 tĩnh khôi măng nhú chồi non
 rừ rì nụ hoa ong bướm
 mát rượi ngọn gió mùa hè lùa trên vòm lá
 sâu thăm vực núi um tùm
 véo von bìa rừng chim hót
 lảng lai mờ nước đầu nguồn...

Tiếng núi rừng
 dội lên
 từ đáy lòng
 dội lên
 từ trái tim
 khi tôi len lỏi trong thành phố

Tiếng núi rừng...

Con chim gáy

Cái ao ngoại ô nhanh chóng san lấp
 ngôi biệt thự mọc lên
 phòng khách chủ trẻ trang hoàng sừng thú
 và thú nhồi bông

Con chim trong lồng
 ngoài hiên
 nghiêng ngó

Con chim trong lồng
 rụt rè
 cất tiếng
 buổi sáng mặt trời chưa dậy
 buổi trưa mây ngủ không trôi
 buổi chiều nắng tắt từ lâu
 ban đêm ánh đèn mơ ngủ

Tiếng chim
 tìm tôi
 tâm sự
 phía sau
 bức tường cách ngăn.

Đường rừng

Đường rừng gập ghềnh
 quanh co
 khúc khuỷu
 không có con đường nào thẳng
 hết dốc lên cao
 lại xuống vực thấp
 khi đạp đá nhọn
 lúc lội suối êm
 sáng nghe hổ gầm
 chiều con chim hót
 nắng vừa rát mặt
 đã ngát hương hoa...

Đi tắt
 phải luôn gai góc
 đi vòng
 mất thời gian lâu
 đi nhanh
 có khi về muộn
 đi chậm
 có khi về trước
 vác nặng
 thật khó tới nơi...
 mang nhẹ
 vừa đi vừa huýt sáo...

Đường rừng
 đi dễ và khó
 khó hay dễ là ở con người.

Năm Dao

Con sông xanh chảy từ phía mặt trời lặn
từ trùng điệp núi rừng, bản làng Lào, Thái...
qua những Pu Nhả Thầu, Đền Vạn,
Thành Nam, Trầm Hương,
Ma Nhai...
qua Nam Nhung, Tiết La, Cửa Rào...
qua thời Lý, Trần, Lê...
qua những chiến binh Đại Việt
ngược thuyền, bè, mảng
ngăn bàn chân lũ cướp bản, cướp mừng
Xiêm La, Ai Lao, Lão Qua, Bồn Man...

Uy Minh vương⁽¹⁾ đầu là khỏi cổ không
muốn rụng
qua phu phen, tạp dịch, lam sơn
chuống khí

*mở con đường thực dân
con đường “gỗ và than đá”...
qua tình nguyện quân bộ đội Cụ Hồ
sát cánh cùng Pathét Lào giải phóng
xứ sở hoa Chămpa...*

dòng sông
bao phen réo sôi, ngẫu đực
đã trong xanh trở lại, êm trôi

(1) Lý Nhật Quang.

dâng nước vào mương phai
 tưới tắm đôi bờ ngô lúa
 Nặm Pao - sông Lam
 xuôi mãi về phía mặt trời mọc
 ngàn đời...

hôm nay sông dâng nguồn thủy điện
 thấp sáng núi rừng
 xoá tan bóng tối
 cho cuộc đời mới
 chưa có trong quá khứ ngàn năm.

27/1/2013

Kể chuyện Bác Hồ

Tôi sinh nơi bản nhỏ, núi cao
 Khi lớn lên được đi xa, xuống núi
 Được đến thăm quê hương của Bác
 Về kể chuyện Bác Hồ cho dân bản tôi nghe

Trẻ em ngồi quanh đống lửa, mê say
 Nghe kể chuyện, đặt bao nhiêu câu hỏi
 Về Nguyễn Sinh Cung
 Trai gái lặng im như gốc cây rừng

*Nghe kể về Nguyễn Tất Thành, Văn Ba,
 Nguyễn Ái Quốc...
 Người già trầm tư ngồi bên chum rượu
 Nghĩ về ông Thầu Chín, Ké Già Thu...
 Bỗng như có gió rừng thổi tới
 Lửa bùng lên, tí tách, reo vui
 Những gương mặt sáng bừng trong ánh lửa
 Những tấm lưng, tảng ngực chuyển sang hồng.*

2010

Cơn mưa tháng tư

*Nắng Mường Mặt đỏ ối hoa Mạ
 Rừng Pu Tắm uể oải tiếng chim
 Núi Phá Hăm thở ra sương khói
 Bụi bốc lên chân ngựa đi đường
 Suối len lõi vực sâu không hát
 Dòng Nặm Pao phơi cát đôi bờ
 Nường rẫy đỏ - làn da bỏng rộp
 Châu châu nằm, tanh tách bật lên...*

*Tôi như nghe đất trời kêu cứu:
 “Khát nước khô cả họng mất rồi!...”*

Bỗng tối sầm. Mây đen kéo đến
 Sét đánh ngang ở giữa đỉnh trời
 Mưa trút xuống âm âm, ào ạt
 Mưa lộp bộp lá cọ lá chuối
 Mưa coong coong mái ngói mái tôn...

Người bản Xiêng chạy trên rẫy xuống
 Nấp mái chòi hoan hỉ cười vui:
 “Mưa đầu mùa! Con mưa tháng tư!
 Trời đã nắng quá lâu rồi đấy!...”

Tôi lên núi, thấy mưa quý giá
 Người làm nương vui sướng thế nào!

4/2010

Ngôi nhà - hồn người

Nệm bông lau từ thời bao cấp
 Đến hôm nay tôi vẫn muốn dùng
 Các con bảo nệm, chặn ngoại quốc
 Nằm rất êm và ấm quá chừng!

Ừ thời buổi đang “toàn cầu hoá”
 Ở trong nhà, hàng ngoại lên ngôi
 Bao vật dụng tiện nghi, tiện ích...
 Ngôi nhà này vẫn là nhà ta!

Văn bàn thờ thành kính tổ tiên
 Văn tiếng Việt kẻ trang sử Việt
 Tiếng ru hời, ca dao, cổ tích...
 Hồn ngôi nhà - hồn người Việt Nam!

30/1/2013

Được - mất

Qua một năm, mất một năm, được một năm⁽¹⁾
 được một tuổi, mất một tuổi
 Trong được có mất
 trong mất có được
 không ai được cả
 chẳng ai mất hết
 được - mất trong một đời
 thành - bại ở trong đó

Nên khóc hay nên cười?
 ngày mới ngẩng cao đầu cất bước.

29/1/2013

(1) Ý của CDC.

Pu Nhả Thầu

Pu Nhả Thầu⁽¹⁾ -
 “núi bà già” ngàn năm
 xanh tươi truyền thuyết
 cô gái Thái lo lương thảo
 nuôi những đoàn quân Đại Việt
 những Đoàn Nhữ Hài
 lấy máu mình giữ yên miền biên viễn...

Pu Nhả Thầu -
 vọng gác miền Tây
 đứng đó
 thế trận lòng dân...

(1) Núi ở bản Na Lượng, xã Hữu Kiệm, Kỳ Sơn, Nghệ An.

Xuân sang
 hôm nay
 những người con nước Việt
 ngược dòng Nậm Mộ
 trở về hội
 khói hương
 nổi
 truyền
 ngọn lửa cha ông...

24/2/2013

Măng đắng

Nghe tiếng sấm mùa xuân
 Núi rừng trở dậy
 Em vác mai vào rừng vào rú
 Vào tận trong thung lũng
 Đào đào
 Bới bới
 Lôi mầm măng lên như ôm con
 Quẩy măng về như quẩy vàng bạc
 Chẻ chẻ
 Bóc bóc
 Thái thái
 Băm băm
 Nấu canh
 Luộc chấm
 Làm nộm

*Gốc măng ăn ngọt
 Ngọn măng ăn đắng
 Tại sao lại thế?
 Đắng - ngọt một cây
 Như là đời người
 Như là tình em
 Như là tình anh.*

2011 - 2013

Thị trấn quê rừng và anh

(Tặng VNS)

*Thị trấn mọc lên và lớn dậy trong mắt anh
 Nửa thế kỷ đi qua như những
 thước phim quay chậm
 Mỗi ngày nào anh vung nhát cuốc đầu tiên
 Con dao rựa mở rừng - lập “Nông trang
 12 tháng 9”*

*Túng Khoong - bàn chân anh bước đến
 Song mây, cây đá, hổ báo, mây mù...
 Ngày khai phá. Đêm mê trang sách
 Ăn sẵn lùi và huyết sáo, ngâm thơ...*

*Suối dừng lại. Nước dâng thành hồ rộng
 Có ngôi sao rơi xuống long lanh
 Dù bom đạn cày đi xới lại
 Cũng không ngăn thị trấn núi vườn vai

 Trên con đường bụi đỏ thời bao cấp
 Anh đạp xe, mất dãi bóng mây ngàn
 Mây trên đỉnh Phá Chon vời vời
 Đã biến anh thành kẻ mộng mơ*

*Hiện đại hoá. Nhà cao thay mái rạ
 Những khăn Piêu, váy Thái dạo công viên
 Anh bấm máy. Và anh thành nghệ sỹ
 Anh thành người lãng mạn.
 Tóc hoa râu...*

*Anh đã thành thi sỹ với Túng Khoong -
 “Thị trấn thiếc” - những vần thơ ẩm ướt
 Nửa thế kỷ đi qua. Những khổ đau.
 Hạnh phúc...*

*Gọi anh cầm bút viết
 những trang văn...*

Vinh, 30/6/2013

Thăm lại sông Dinh

(Tặng CTT)

*Anh sẽ đưa em về thăm lại sông Dinh
 Về miền núi cao, lên đá và thung lũng
 Dòng sông tuổi ấu thơ
 Dòng sông thời con gái*

*Chập choạng tối cùng đi bắt cá ngủ
 Nước nhỏ đi bắt cá “nạc”⁽¹⁾
 Nước to đi cất “vó trời”⁽²⁾
 Nước lũ đi xúc cá “bọt”⁽³⁾*

(1), (2), (3) Những cách đánh cá của người Thổ ở vùng sông Dinh, Quỳnh Hợp, Nghệ An.

*Xưa anh qua bến thời bom đạn
 Cây săng lẻ ngã ba cụt ngọn đâm chồi
 Em xuống bến sau buổi làm nương rẫy
 Câu hát “Dạ ời”⁽¹⁾ thương lắm thương nồng!*

Lời “ún eng”⁽²⁾ nay vẫn còn ngân.

6/3/2012

(1) Làn điệu hát giao duyên của người Thổ.
 (2) Tiếng Thổ: em - anh.

Gặp em

Thành phố người đông như kiến
 Ngược xuôi
 Xuôi ngược
 Đêm ngày

Thành phố như cái tổ ong
 Âm ì
 Ì âm
 Ngày đêm

Anh đi trên phố
 Như đi giữa rừng
 Gặp em
 Như ong gặp hoa!

6/3/2012

Ngược

Đi xuôi dễ
 đi ngược khó
 Không ngược dốc làm sao lên núi?
 hơi thở gấp
 tim đập nhanh
 trán toát mồ hôi
 Lên đỉnh đèo thấy mình đứng cao
 mắt phóng xa bao nhiêu là dặm
 núi trước mặt cũng không sợ nữa!

Con suối chảy
 nhảy qua ghềnh thác
 lúc vui đùa
 tung bọt reo cười
 Không chảy ngược làm sao đồng có nước?
 làm sao có những mùa vàng?
 Nước phải chảy ngược lên phai đập
 ngược lên cái guồng tre
 ngược lên mương máng...

 Đời người cũng có khi đi ngược.

28/1/2013

Có yêu em thì anh mới nói

Em hỏi anh:
 “Em múa có đẹp không?”

Anh trả lời:
 “Em múa rất đẹp
 Nhưng...”

Sao em lại giận anh?
 Có yêu em thì anh mới nói.

1/2/2013

Xin đừng

Xin đừng nhuộm

Hãy để mái tóc bạc trắng như thác nước

Như rừng lau tháng Chạp sườn non

Như hoa ban mùa xuân bên núi

Như thời gian thâm lạng 30 năm

Tiếng em nói vẫn như thời con gái

Như tiếng chim xao động vòm cây

Như con suối rừng già trẻ mãi

Như nhà sàn bếp lửa giữa đêm đông.

3/2012

Cây bốn mùa

Mùa xuân cây đâm chồi, nảy lộc, ra hoa

Mùa hè xôn xao lá biếc

Mùa thu trái chín treo cành

Mùa đông khắ²ng khiu trong gió...

Nếu mùa xuân cây không ra hoa,

đâm chôi, nẩy lộc

Thì làm sao có bóng mát mùa hè?

Làm sao có lung linh mùa thu quả chín?

Và vững vàng qua giá rét mùa đông?

6/3/2013

CÙNG MỘT TÁC GIẢ

(*La Quán Miên/Quán Vi Miên*)

1. Sáng tác

(a) *Viết riêng*

(1) La Quán Miên, *Bản quê yêu dấu* (Thơ), Nxb Nghệ An, Vinh, 1996, 94 trang, 39 bài thơ.

(2) La Quán Miên, *Hai người trở về bản* (Truyện và ký), Nxb Văn học, Hà Nội, 1996, 102 trang, 27 bài.

(3) La Quán Miên, *Vùng đất hoa Cờ Mạ* (Truyện và ký), Nxb Văn học, Hà Nội, 1997, 132 trang, 30 bài.

(4) La Quán Miên, *Trời đỏ* (Truyện và ký), Nxb Nghệ An, Vinh, 1998, 101 trang, 13 bài.

(5) La Quán Miên, *Con đường Bản Đôn* (thơ), Nxb Nghệ An, Vinh, 1999, 78 trang, 22 bài thơ.

(6) La Quán Miên, *Bản nhỏ tuổi thơ* (Truyện vừa), Nxb Kim Đồng, Hà Nội, 2000, 144 trang.

(7) La Quán Miên, *Trong thung lũng* (Thơ), Nxb Nghệ An, Vinh, 2002, 87 trang, 44 bài thơ.

(8) La Quán Miên, *Năm học đã qua* (Truyện vừa), Nxb Nghệ An, Vinh, 2003.

(9) La Quán Miên, *Xuôi bè* (Tập truyện vừa), Nxb Nghệ An, Vinh, 2014, 178 trang.

(10) La Quán Miên, *Loạn rừng* (Tập truyện vừa), Nxb Nghệ An, 2015, 194 trang.

(11) La Quán Miên, *Tiếng gọi bản mường* (Tập truyện vừa), Nxb Nghệ An, Vinh, 2016, 193 trang.

(12) La Quán Miên, *Bên dòng Nậm Huống* (Truyện dài), Nxb Nghệ An, Vinh, 2016, 420 trang.

(13) La Quán Miên, *Mùa quýt rừng* (Tập truyện), Nxb Nghệ An, 2018, 327 trang.

(b) *Viết chung/In chung*

(1) La Quán Miên, *Anh được về thăm* (thơ, in chung với Vi Văn Thứa, Sầm Nga Dy trong tập thơ *Hương đất quê*), Nxb Nghệ Tĩnh, Vinh, 1983, 71 trang.

2. Sưu tầm/ Nghiên cứu**(a) Viết riêng**

(1) La Quán Miên, *Truyện thơ và đồng dao Thái miên Tây Nghệ An* (sưu tầm và dịch), Nxb Nghệ An, Vinh, 1996, 143 trang.

(2) La Quán Miên, *Phong tục tập quán các dân tộc thiểu số Nghệ An* (Khảo cứu), Nxb Nghệ An, Vinh, 1997, 103 trang.

(3) La Quán Miên, *Chim yểng* (truyện thơ dân gian Thái, sưu tầm và dịch), Nxb Nghệ An, Vinh, 1997, 91 trang.

(4) La Quán Miên, *Đám cưới trên núi* (truyện cổ, sưu tầm, biên soạn), Nxb Nghệ An, Vinh, 1998, 178 trang.

(5) Quán Vi Miên, *Ca dao - dân ca Thái Nghệ An*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2010, 2 tập (tập 1: *Ca dao*, 313 trang; tập 2: *Dân ca*, 939 trang).

(6) Quán Vi Miên, *Truyện kể dân gian các dân tộc thiểu số Nghệ An*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2010, 669 trang.

(7) Quán Vi Miên, *Khóc tiễn hồn* (Hài xống phỉ), Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2010, 377 trang.

(8) Quán Vi Miên, *Mường Bôn huyền thoại*, Nxb Lao động, Hà Nội, 2010.

(9) Quán Vi Miên, *Tàng lễ của người Thái ở Nghệ An*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2010, 1.171 trang.

(10) Quán Vi Miên, *Tục ngữ Thái giải nghĩa*, Nxb Dân trí, Hà Nội, 2010, in lần thứ nhất; 713 trang; Nxb Nghệ An, Vinh, 2011, in lần thứ 2, 471 trang, khổ 16x24cm.

(11) Quán Vi Miên, *Văn hoá Thái - Nghệ An*, Nxb Lao động, Hà Nội, 2011, 424 trang.

(12) Quán Vi Miên, *Địa danh Thái - Nghệ An*, Nxb Lao động, Hà Nội, 2011, 205 trang.

(13) Quán Vi Miên, *Tục lệ buộc vía người Thái ở Nghệ An*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, 2012, 611 trang.

(14) Quán Vi Miên, *Quam tạ - Câu đố Thái - Nghệ An*, Nxb Thời đại, Hà Nội, 2013, 167 trang.

(15) Quán Vi Miên, *Đám cưới truyền thống của người Thái - Nghệ An*, Nxb Thời đại, Hà Nội, 2013, 247 trang.

(16) Quán Vi Miên, *Văn hoá dân gian dân tộc Thổ*, Nxb Văn hoá - Thông tin, Hà Nội, 2013, 282 trang.

(17) Quán Vi Miên, *Lai Xứ Thôn/ Chàng Xứ Thôn*, Nxb Văn hoá - Thông tin, Hà Nội, 2013, 135 trang.

(18) Quán Vi Miên, *Lai cháng nguyên/Truyện Trạng nguyên* (sưu tầm, dịch, giới thiệu), Nxb Văn hoá - Thông tin, Hà Nội, 2014, 271 trang.

(19) La Quán Miên, *Lai lông mường và Lai mống mường/ Xuống mường và Trông mường*, Nxb Thời đại, Hà Nội, 2014, 143 trang.

(20) Quán Vi Miên (sưu tầm, dịch, giới thiệu), *Truyện thơ dân gian Thái - Nghệ An*, Nxb Nghệ An, Vinh, 2014, 519 trang; Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, 2017, in lần 2, 2 tập (tập 1: 299 trang; tập 2: 483 trang, tổng: 782 trang).

(21) Quán Vi Miên, *Văn hoá Thái - Tìm hiểu và khám phá* (tập 1), Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội, 2015, 527 trang.

(22) Quán Vi Miên, *Văn hoá Thái - Tìm hiểu và khám phá* (tập 2), Nxb Sân khấu, Hà Nội, 2016, 302 trang.

(23) Quán Vi Miên, *Văn hoá dân gian Thái dọc đôi bờ sông Nậm Quang*, 2 tập, Nxb Văn hoá dân tộc, Hà Nội, 2016, 1.367 trang (tập 1: 624 trang; tập 2: 743 trang).

(24) Quán Vi Miên, *Văn hoá Thái dọc hai bên bờ sông Nậm Pao*, Nxb Văn hoá dân tộc, Hà Nội, 2016, 414 trang.

(25) Quán Vi Miên, *Đi tìm một bản sử thi Khun Chương đầy đủ*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, 2016, 407 trang.

(26) Quán Vi Miên, *Văn hoá Thái - Tìm hiểu và khám phá* (khảo sát, giới thiệu, tập 3), Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, 2017, 378 trang.

(27) Quán Vi Miên, *Sử thi Thái - Nghệ An*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, 2017, 657 trang; in lần 2, Nxb Nghệ An, 2018.

(28) Quán Vi Miên, *Khun Chương khảo dị*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, 2018, 899 trang.

(b) Viết chung (chủ biên)

(1) La Quán Miên - Nguyễn Doãn Hương, *Hang Bua - danh thắng và lễ hội*, Nxb Nghệ An, Vinh, 1997, 47 trang.

(2) Quán Vi Miên (chủ biên), *Lai Khửn Chương (Truyện Khun Chương)*, Nxb Văn hoá dân tộc, Hà Nội, 2010, in lần thứ nhất, 432 trang; Nxb Nghệ An, Vinh, 2010, in lần thứ 2, 378 trang.

(3) Quán Vi Miên - Sầm Phong, *Văn hoá dân gian bản làng ở xã Châu Quang*, Nxb Thanh niên, Hà Nội, 2011, 195 trang.

(4) Quán Vi Miên - Bùi Thị Đào, *Đồng dao Thái Nghệ An*, Nxb Văn hoá - Thông tin, Hà Nội, 2013, 208 trang.

(5) Quán Vi Miên - Lang Văn Nguyệt, *Lai nộc yềng/ Truyện chim yềng* (Truyện thơ dân gian Thái, song ngữ Thái - Việt), Nxb Thời đại, Hà Nội, 2014, 147 trang.

(6) Quán Vi Miên - Bùi Thị Đào, *Ngôn ngữ và văn hoá Thái - Nghệ An*, Nxb Nghệ An, 2015.

(7) Quán Vi Miên (chủ biên), Vi Khăm Mun, Đinh Xuân Uy, *Lịch Thái ứng dụng và Lễ hội Bà Trầy*, Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội, 2015, 171 trang.

(8) Quán Vi Miên - Vi Khăm Mun, *Truyện cổ Thái (song ngữ Thái - Việt)*, Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội, 2015, 571 trang.

(9) Quán Vi Miên - Vi Khăm Mun, *Tục ngữ Thái - Nghệ An*, Nxb Văn hoá Dân tộc, Hà Nội, 2016, 326 trang.

(10) Quán Vi Miên - Lò Văn Lả, *Truyện cổ Thái (2 tập)*, Nxb Văn hoá Dân tộc, Hà Nội, 2016; (2 tập, tập 1: 526 trang, tập 2, quyển 1: 543 trang, quyển 2: 562 trang), 1.631 trang.

NHÀ XUẤT BẢN NGHỆ AN
37B - Lê Hồng Phong - TP. Vinh - Nghệ An
Giám đốc: 0238.3844748 - 0983.524134
Tổng biên tập: 0238.3835866 - 0913.055395
Văn phòng: 0238.3840560
Email: nxbnghean@gmail.com

Cây hồn vía

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc ThS. BÙI THỊ NGỌC

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập HỒ VĂN SƠN

Biên tập:

Phạm Ngọc Chi

Bìa:

Trần Thế Quyền

Trình bày:

Mai Hồng

Sửa bản in:

Ngọc Chi

ISBN 978-604-964-485-6

In 100 cuốn, khổ 13 x 20cm Tại Công ty TNHH In Hòa Nhon;
số 6/6 - đường Lê Khôi - Quang Trung - Vinh, Nghệ An. Chấp
nhận đăng ký XB số: 82-2020/CXBIPH/01-01/NA. Quyết
định xuất bản số: 02/QĐ-NXBNA, cấp ngày 13/01/2020

In xong và nộp lưu chiểu năm 2020